Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Рік II. Луцьк, Неділя дня 7 Серпня 1927 р. Ч. 32 (39.)

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Орган Української Національної Думки

Ціна 20 гр.

Виходить що-неділі.

Адреса редакції й адміністрації: ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 70

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьрічно 3 зол., на пів року 5 зол. 50 гр., рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. доляри або їх вартість в иншій валюті.

Рукописів не звертається.—Оголошення після умови. Непідписаних дописів не приймається.

Боротьба з українством на Рад. Україні.

У довгенькій статті про червоний террор (гляди „Українська Громада" ч. 31) писали ми про спантеличених верховодючих комуністів, які в обличчю справжніх і уроєних небезпек з Англії й инших „буржуазних" держав сьвіта, шукають рятунку в масовому проливанні крови „контрреволюціонерів". Діється це на всьому просторі Радянського Союза, отже й у корінній Росії. У далеко більшій мірі діється це на Україні, де товчеться ще одна неабияка „контрреволюційна" штука: жовто-блакитна небезпека, яку стільки років усякими штудерними способами вимітали й проганяли і яка все ще десь у народніх нетрях покутує! Однак при всьому збільшеному червоному террорі на Рад. Україні, найважливіший і найхарактерніший у тамошніх відносинах не є террор кривавий, террор ГПУ (Государственное Полит. Управленіе",—давніше че-ка). Від довшого часу ми відмотовуємо вже в коротких вістках події, які свідчать про новий похід русотяпства проти всього взагалі українства на Україні. І ось найголовніше, що нині діється у Рад. Союзі відносно Рад. України і на самій Рад. Україні—це новий запеклїший культурний і політичний похід Москви проти України, ну й очевизно—нові запеклїші прояви самооборони Українців проти Москалів.

Щораз яскравіше виявляється, що славетна „ленінська" формула національної політики правлячого комунізму, яка пішла по лінії надання автономічних прав національним областям, між ними й „союзній республіці" Україні, та по лінії заспокоювання культурних потреб національностей, ще була лише тимчасова тактика. Виявляється, що лише тактикою був цілий голосний українізаційний курс—задля запитькання на ростаючої національної стихії і на „експорт", для закордону! Українські діячі почали використовувати той „українізаційний курс" для творення справжніх національно-культурних цінностей і справді на цьому полі швидко досягли просто надзвичайних здобутків. Однак московські володарі мали иншу ціль: усю українізацію вони зводили до справи механічного вивчення української мови. Українська радянська „державність" це, на їх думку, урядування по всіх канцеляріях по вкраїнськи. Українська-ж культура—це механічне перекладання на українське московських комуністичних ідеольогів і взагалі благонадійної московщини та інтернаціональщини. Вся-ж нова українська творчість мусить іти по зразках і формулах нової „пролетарської" (читай: комуністичної) творчости. Иншими словами: славна українізація мала стати блахманом в очі українським патріотам, а фактично засобом покористуватися близькою і зрозумілою народові українською мовою для защеплювання в найширші українські маси суто московської душі під інтернаціональним плащиком. Нічого й говорити, що такі справи, як військо, фінанси й закордонна дипльоматія були й залишилися „союзні", себто едино-неділимі московські, а Україна як була так і лишилася тереном господарської експльоатації в користь Московщини.

Та українізація, як уже згадано, почала видавати не тії овочі, на які сподівалися її московські сіячі. Нові надбання української культури були на диво мало пройняті інтернаціонально-московським, а за те дуже багато національно-українським духом. Українські урядовці почали не тільки урядувати українською мовою, але й дбати за живучі інтереси України. Всюди там, де Москва хотіла бачити тільки українську форму, почав наростати ще й український зміст. І разом з тим наростали причини до суперечок між Харковом та Москвою. Дійшло до того, що харківський нар. комісар справедливости Скрипник пригадував Москві, що союзна рад конституція дозволяе поодиноким союзним частинам (напр. Укр. Соц. Рад Республиці) відділитися від федерації з иншими членами Союзу! Коли дійшло до таких погроз, Москва почала переводити „чистку". Скрипника усунула з судівництва й віддала йому освіту, з освіти геть прогнала Шумського за те, що буцім то замало стежив за пролєтаризацію укр культури (головно за опікою над Укр. Академією Наук), а за те з Москви наслала на Вкраїну хмару нових „українізаторів".

Та останні події вказують, що ті московські заходи до нічого не довели, або вірніше, довели лише до загострення українсько-московських взаємин. Ось приклади. Поет Хвильовий кинув гасло порвати з московськими зразками при творенні української культури. Правовірні комуністи („інтернаціоналісти" москалі) зняли страшний крик. У наслідку головного „зачинщика" такої ересі, як протимосковське культурницьке гасло,—згаданого вже Шумського— „на його власну просьбу" заслано геть з України вглиб Московщини на иншу відповідальну „партійну роботу". Хвильового ж оплювали й геть стероризували. Потім знову піднялася буря з приводу становища наших большевичків з т. зв. „Комуністичної партії Західної „України", яким не лицювало йти відкрито під московські прапори і які тому мусили, задля ради Галичини й Волини, на якій „ділають", заявитися за Шумським й Хвильовим. Як там цей бій поміж КПЗУ та ВКП (всесоюзною, себто московською, комуністичною партією) скінчився, докладно не знаємо, але здається, що „бунтовщики" дістали по лобі, а начальні місця в КПЗУ до решти пообсаджувано „інтернаціоналістами" жидами. Навіть така невинна справа, як українська правописна конференція, що відбулась в Харкові під проводом самого наркома Скрипника, викликала протести всемогучого політ. бюра комун. партії за те, що нові ухвалені правила українського правопису відокремлювали в деякім українство від московщини. Зате проголошено закон про рівноправність мов на Вкраїні, а підкреслення в теперішній час повної рівноправности московської мови з українською дає нового стусана українським „контрреволюційним шовіністам".

Як бачимо, похід Москви проти України йде цілою парою на тому чисто культурному полі на якому, здавалось би, має куца українська „держава" повну суверенність. Навіть на український правопис, вирішений українськими фаховими вченими, мусить дати дозвіл московська комуністична партія! Річ ясна, що нічого й казати про спроби виявлення самостійної української політичної думки: це вже просто, „англійсько-польська" робота, яку „ліквідує" ГПУ.

Всі природні прояви українського життя звуться по офіціяльній комун. фразеольогії „націоналістичними ухилами", очевидно—від непорушних святих русотяпсько-большевицьких канонів. Львівське „Діло" слушно звертає увагу, що коли москаль-комуніст наклику́є до нищення українського сепаратизму" то все в порядку і тут нема „ухилу" від „ленінської національної тези", але коли українець-комуніст, хай сам харківський нарком, і пальцем рушить проти московської деспотії, то це „національний ухил" „контрреволюція" і чорт знає які гріхи! Цій боротьбі ще не кінець. У ній щораз ясніше появляється русотяпське обличчя ніби—„інтернаціоналістів" і — хвалити Господа—щораз більше прозрівають ряди задурманених „радянофілів".

Перші матуристи української приватної з правами гімназії в Кремянці на Волині Ярослав Альтман, Теодосій Бодаюк і Володимир Папара, що скінчили в ц. р. гімназію.

Що кажуть переведені вибори.

Як кожну справу, так і останні вибори, а головно їх вислід, намагаються ріжні „приятелі" використати проти нашого українського народу. Тому теж кожний з них освітлює їх по свойому і всіми способами намагається затерти прикре для себе враження, заслонити перед нашим народом ту святу правду, яку голосить всьому світові вислід останніх виборів.

Не будемо застановлятися над тим, про що кричить прм. польська чорна сотня. У неї все одне і теж на умі і кричить вона однаково, коли вона б'е і коли її б'ють. Але погляньмо на наших ріжношерстих інтернаціоналістів та їх послушників з табору вічно міняючих барву москвофілів, що сьогодня виступають під фірмою „Сель-Роб". Всупереч всьому тому, що проходило на очах міліонів, вони намагаються за всяку ціну доказати, що останні вибори йшли під прапором червоним, що при виборах йшла боротьба кляс,—що при них об'єднався з одного боку українсько-польсько-жидівський пролєтаріят, а з другого—буржуазія тих самих національностей. — Навіщо вони отого дурману напускають?

Як не як, а вислід останніх виборів може навіть слабодухого підбадьорити. Хоч при докладному розслідженню справи і тут ще є багато недостатків, хоч може з часом виявляться вже в праці ще більші недостатки, але маючи вислід виборів перед собою, кожний українець має ще зайвий, а головно найсвіжіщий документ для чужих та й для своїх недовірків, що Волинь таки українська земля. Кожний бачить, що тут наша сила. Вислід виборів є виявом спільного зусилля нашого народу і яскравим зразком того, що народ може зробити, коли захоче. Вислід виборів є блискучим доказом зросту національної свідомости нашого народу, є побідою національної ідеї над московським інтернаціоналізмом.

Ми знаємо, скільки тепер мають клопоту московські червоні володарі зі зросту національної свідомости українських народних мас над Дніпром. Вони знов добре розуміють, чим пахне для Москви, коли на всіх українських землях запанує один український дух. Вони бачуть, що правда про ви-

бори не піде на їхню користь. І тому через своїх послушників замазують дійсність, одурюють людей, щоб збити їх зпантелику, щоб не знали дійсної правди, щоб жили у вічній непевности себе, своєї сили, своєї праці і її вислідів. Того їм треба. Бо відомо, що в мутній воді добре ловити рибу. І вони мутять.

На це все треба їм сказати, що брехня часто вдається. Навіть кажуть—брехнею весь світ пройдеш, тільки—назад не вернешся. Алеж бува, що брехня одразу б'є у вічи, особливо, коли тут-же на очах є дійсні факти.

Так і в останніх виборах. Що тут крик чорного гайвороння, що тут всякі брехливі докази, єзуїтські переконування!.. Доказом тут факти і цифри.

Прочитайте висл д виборів в якій хочете газеті, а всюди найдете одне і те-ж:

До гмінних рад на Волині вибрано:

українців	**796**	**70·9**	проц.
поляків	**254**	**22·6**	„
жидів	32	2·8	„
чехів	26	2·3	„
німців	13	1·2	„
росіян	**2**	**0.2**	„

До міських рад вибрано:

українців	**58**	**19·9**	проц.
поляків	**70**	**20·4**	„
жидів	**203**	**59·2**	„
чехів	2	06	„
німців	1	0.3	.
росіян	**9**	**2.6**	„

Що ті цифри кажуть?—Коли подивимось на звіти з виборів в корінній Польщі, де у справозданнях побачимо: вибрано стільки то ендеків, стільки пепеесів, стільки комуністів і т. д., то відповідь на це питання буде зовсім ясна. Цифри з наших виборів є найкращим доказом, що на наших землях йде боротьба не покривджених і пануючих кляс—пролетаріяту і буржуазії, а що тут боряться покривджені й пануючий—народи, нації. Під такими гаслами, як ми вже й писали, йшли і вибори і так оцінюються їх висліди.

Підтверджує це навіть такий здається маловажний випадок, в Дубні, який „Наше Життя" (Ч. 30 з дн. 24.VII ц. р.) так освітлює: „Український Виборчий Комітет працюючих м. Дубна на превеликий жаль йде сам до виборів, бо в м. Дубні не істнують ніякі соціялістичні чи професійні організації працюючих инших національностей".

Що кажуть ті слова? Чи в Дубні немає може й працюючих инших національностей?—Смішно таке казати!.. Але ті працюючі—кожний найшов свого при виборах: поляк поляка, жид жида, москаль москаля. Українцям плюнули в обличча, а вони—обтираються і „на превеликий жаль" кажуть: самі, бо инші не істнують..

Всі ми дуже добре знаємо, як проходили вибори, хто з ким йшов до виборів. Знаємо, що — ми українці, йшли без ріжниці—селянин, робітник чи трудовий інтелігент, який в очах переляканих інтернаціоналістів виріс на „буржуя". І ми доказали, що на нашій землі наша сила, що поляків тут в найкращому для них випадку всього тільки 20 проц., що москалів у нас і на лікарство мало. Цифри з виборів навіть в нашу некористь, в порівнанню з нашими правами доказують, що наша кривда сидить у школі, на полі, в хаті і в коморі; що в державі тільки наші обовязки без прав; що в церкві у нас подвійне насильство безправ'є і—чорносотенне московське верховодство.

Цифри з вибор в показали нам дійсність. Тепер черга за зможеною працею, і боротьбою за ті права, які нам на нашій землі по нашій силі належаться.

Ст—ко.

Ще не всюди скінчились вибори.

У багато гмінах вибори скасовані. Там будуть переведені другі вибори. Громадяне! Подбайте, щоб ті другі вибори пройшли для Вас ще краще, як перші! Не занедбайте свого громадського обовязку!

Розвязання соймиків на Волині.

З приводу упливу, встановленого арт. 12 і 33 декрету про тимчасову повітову виборчу ординацію, трьохлітнього терміну урядування членів Соймиків і Повітових Виділів в усіх повітах Волинського Воєвідства за винятком Костопольського повіту—Воєвода розвязав дотеперішні Соймикі і Повітові Виділи в 9 повітах Волині і зарядив рові вибори.

Вибори до Соймиків відбудуться до 10 вересня ц. р., а до Повітових Виділів до дня 30 вересня ц. р.

Терміни виборів в окремих повітах залежні від терміну правосильности виборів до рад гмінних і міських. Дотеперішні Соймики і Повітові Виділи урядують до часу нових виборів.

Дописалися вже до нікуди.

[З приводу допису в „Нашому Життю" з дня 31.VII ц. р. Ч 31 „Чи є в Луцьку українці").

Серед тих умов, серед яких проходили для нас українців мійські вибори в Луцьку, не було надії на те, що ми проведемо хоч одного кандидата. Про це говорилось вже від самого початку передвиборчої акції. І коли вже була готова листа кандидатів, хтось жартуючи сказав: і знов появиться в „Нашому Житті" в дописові: Ковалевський і Гладкий провалилися.

Правду сказав. „Наше Життя" не завело. Але вже таки ніхто не міг припустити, що навіть ті голоси, що впадуть на українську листу, на жорнах „Нашого Життя" перемеляться на—польські

Ми розумілиб ще замітку Лучанина в „Наш. Житті", колиб в Луцьку про виборах було хоч дві українські листи. Але-ж була тільки одна!.. Що-ж це була за така опозиція, що не спромоглась зі всіма українцями зложити української листи? (на укр. № 7 впало по словах дописувача тільки 17 українських голосів...)

Сміємо запевнити п п. редакторів „Нашого Життя", що Луцька українська виборча опозиція навіть їм чести не робить. Вона була не одноціла, не сер'йозна, просто—жалю гідна, ба навіть своїх кандидатів не мала, а більшости її ходило (під стороннім впливом!) не про таку чи иншу листу, а просто про повалення окремих кандидатів хоч би навіть ціною провалення цілої української листи. Але про це зайво й балакати. Вистарчить, коли скажемо, що протест опозиції підписали між иншим особи (прізвищ наразі не подаємо) які фігурували на московськім списку № 3 з чоловим кандидатом поміщиком Шлєммером. а один член Котітету з опозиції висував кандидатуру москаля магістрацького урядника Чікеля, для якого українці взагалі не істнують. Як би подати ще зміст протесту, то й редактори „Нашого Життя" ахнулиб. Не даром же протест тільки показали президії Комітету.

Врешті вислідом виборів у Луцьку, по нашому, зовсім не має чого тішитись, як немає підстав для втіхи з висліду виборів в Корці, в Рожищах та й в тому самому Дубні, де провалився голова Сель Робу пос. Чучмай. Тут радше треба-би задуматися над дійсними причинами тих наших невдач і хоч в майбутньому їх направити.

Але тут видко справа в чому иншому що мабуть по необережности виявив сам Лучанин при кінці замітки виявляючи страх за—соймові вибори. Замітка в „Нашому Житті" написана, або що найменше „удухотворена", одним з кандидатів на посольське крісло, який не може одверто виступити, щоб не „всипатись", і зза плота стріляє до кожного, хто по його думці може йому перешкоджати. Таким чином він видко думає „вистріляти" уроєних „соперників" і остатися самому ще далеко до соймових виборів. При таких умовах ми не здивуемось, коли „Наше Життя" принесе колись вістку, що Ковалевський когось замордував, а Гладкий пішов на промисл Доманського. Чому ж ні?

Що ці „типи" комусь немилі-то так, але що ізза того навіть голоси українських виборців переробляються на польські, то хіба тільки наівне, або злобне „Наше Життя" зі своїми дописувачами може твердити.

Для відома п. п. редакторів „Нашого Життя" подаємо, що на українську листу в Луцьку впало не 57, а цілих 107 (навіть 113, з чого 6 уневажнених) голосів і таки українських. Запевняємо, що навіть тих 107 голосів для Лучанина були несподіванкою, бо і про стільки українців в Луцьку він з певністю не знав. Запевняємо „Наше Життя", що його Луцький кореспондент, пишучи свій допис, найменше думав про українську, а ще менше про пролетарську справу. Раємо „Нашому Життю" порадити своїм дописувачам: брешіть та міру знайте!

Інж. Л. Биковський.

Українська Господарська Академія в Ч. С. Р.

„Велика маса української молоді, після тяжких і довгих років світової війни та громадянської збройної боротьби за волю України опинилась як переможена поза межами батьківщини, в ріжних державах, перебуваючи там—як інтернована в таборах, в жахльвому моральному і матеріяльному стані. Багато ліпщі умови життя найшла та частина укр. молоді, яка опинилася в Чехословаччині. Велике співчуття, моральна підтримка з боку братерського чеського народу і кращих його представників на чолі з славетним президентам, проф. Масарикам, приводять до пляномірної, організованої матеріяльної підтримки з 1919 року української еміграції з боку чеського уряду. Створення Українського Університету в Празі, організація Українського Громадського Комітету спочатку, а потім відкриття Української Господарської Академії в Подєбрадах (1922 р.) і Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі (1923 р.), надавичайно гуманне і доброзичливе відношення офіційних і громадських кол Чехії до емігрантів, роблять Чехословаччину центром притягання для цілої української еміграції та їх культурних сил" („Записки У. Г. А." 1 строн. 249).

Одною з таких національно-культурних фартець в Чехославаччині є вище згадана Українська Господарська Академія в Подєбрадах, що в цьому році святкує свій пятилітній ювилей. На підставі відповідних чеських законів є вона національною високою фаховою школою, що ставить своїм завданням підготовити для України вчених агрономів, лісівників, економістів, кооператорів, статистиків, мельораторів, гідротехників та технологів. Відповідно цьому завданню Академія поділяється на три факультети: 1) агрономічно-лісорий з відділами: а) агрономічним та б) лісовим; 2) економічно-кооперативний — з відділами: а) економічним, б) кооперативним, в) статистичним та 3) інженерний з відділами: а) гідротехвічним та б) хемикотехнольогічним. Згадані три факультети розпадаються в свою чергу на 58 окремих катедр. Педагогічний персонал академії складається з поверх 100 осіб. Навчання провадиться на протязі 4-х років, причому звертається увага переважно на практичну сторону справи. Цьому допомагає низка учебно-допомогових установ, що знаходяться при школі, а саме: бібліотека що нараховує біля 20.000 томів книжок, та виписує біля 140 часописів, 33 ріжних кабінети з численними збірками, 14 лабораторій, дві ферми (польова й молочна), инші установи як то: лісовий розсадник, метеорольогічна станція, тракторний гараж та инше; 12 семінарів, на яких за три останніх роки було виголошено й продебатовано біля 400 докладів. При академії функціонує біля 12 ріжних видавництв, що видали протягом 5 років (1922-27) поверх 250 публікацій. Найбільшу чинність розвинуло „Видавниче Т-во при У. Г. А.", котре видало 156 назв високошкільних підручників.

Слухачами Академії можуть бути громадяне українських земель з закінченою середньою освітою. Нині учиться на академії поверх 630 дійсних студентів та вільних слухачів. Більшість студентів одержують стипендії від чеського уряду. Для нового прийому 1926]27 р. уряд Ч. С. Р. стипендій не дав. Нестипендіятам допомагає українське громадянство само. Українське громадянство та організації в Галичині, що з'осередили свою допомогову акцію в руках „Сільського Господаря" у Львові, тим часом призначили для слухачів Академії сім стипендій. Професура, службовці та слухачі Академії перевели поміж себе самооподаткування й на зібрані таким чином кошти утримується 35 дійсних слухачів. Благодійний комітет при Академії крім того з зібраних пожертв дає допомогу 7 вільним слухачам. 500 стипендій для студентів чотирьох старших прийомів дає Уряд Чехословаччини. Нині Академія оголосила новий прийом слухачів на І-й семестр 1927[28 ак. року, яким прийдеться утримуватися почасти за власні кошти, а почасти при допомозі Академії, яка підготовляє з цею метою безплатний інтернат то що.

Для переведення матеріяльної допомоги слухачам академії при ній існує дві офіційних установи: Комітет Допомоги Студентам та Благодійний Комітет. Для уділювання медичної допомоги лекторському персоналу та студентам Академії існує при Академії амбуляторія.

При Академії функціонує Бюро по підшуканню посад. Існує споживче Т-ва „Україна", що має

Український Церковний Комітет.

КОМУНІКАТ № 2.

Виконуючи доручення Українського Церковного З'їзду в Луцьку з 5-6 червня б. р., Церковний Комітет, яко виконавчий його орган, негайно же після З'їзду починив кроки що-до предложення цілої справи українізації православної церкви в Польщі вищій церковній владі. Але з боку тієї влади постанови З'їзду не тільки не знайшли зрозуміння, а зустрінуті були відразу-ж безоглядно вороже, навіть до ознайомлення ще з ними. Таке відношення вищої церковної влади яскраво виявилось за цей час в двох її актах: скликанні нею Почаївського З'їзду 15-17 червня і непризнанні нею-ж Церковного Комітету, обраного Луцьким З'їздом.

1. З'їзд в Почаїві скликаний був Митрополитом Діонисієм, як Волинським Єпархіяльним архієреєм, виключно для поборювання церковно-народнього українського руху і в протиставлення українському З'їздові Луцькому.

В офіціяльній мові (див. „Воскресное Чтеніе" № 26 б. р. стор. 296) З'їзд в Почаїві названий „Волинскім Єпархіальним Собраніем духовенства і мирян". Фактично були на ньому благочинні, де-які з церковних старостів привезених благочинними, і де-які вже не з благочинних і не з старостів, політичні діячі з „Російського Народного Об'єдінєнія" (нова назва давнього „Союза Русскаго Народа" відомого погромними „Почаївськими листками", ще перед війною). Таким чином на з'їзд той ні волинське духовенство, ні миряне нікого не обірали, нікого не делегували. А через те ухвали того Почаївського З'їзду ні в чому не можуть зобовязувати ні духовенства Волинської Єпархії, ні мирян; вони що-до справи українізації церкви є тільки висловом поглядів кількох чорносотенних політиканів в рясах і без рясс при більшости німих свідків з благочинних і церковних старостів, що мовчки вислухували на тому з'їзді, як глумилась над його народом зібрана вищою церковною владою чорна російська сотня.

До Церковного Комітету поступають заяви, що де-які благочинні, після Почаївського З'їзду наказують настоятелям касувати Богослуження в українській мові, де воно вже навіть провадилося, і переходити на мову славяно-російську; в инших парафіях самі настоятелі „страха раді" спішать перейти на славяно-російську відправу, посилаючись на ухвали того ж Почаївського З'їзду. З приводу цих заяв знов підтверджуємо, що постанови того з'їзду не є обовязуючими для нашого народу, котрий виявив свою волю відносно українізації Богослуження в численних заявах і на відбутому 5-6 червня З'їзді в Луцьку. Але не є ті постанови обовязуючими і для самих благочинних та настоятелів з погляду навіть чисто формального, бо відправа Богослуження мовою українською получила благословенство від Св. Синода Православної Церкви в Польщі постановою його від 3 вересня 1924 року, а жадна ухвала, навіть і правдивого єпархіяльного зібрання, не може скасувати постанови Св. Синода, як вищої від того зібрання церковної інстанції. Через те виступи благочинних проти української відправи Богослуження і вимоги їх припинити таку відправу є їхньою сваволею, непослушенством Св. Синода і настоятелі не можуть слухатися таких наказів.

Подаючи це вияснення, Церковний Комітет закликує вірних відстоювати українську відправу Богослуження, де вона вже є, і домагатися тієї відправи, де її ще нема. Настоятелям, котрі-би ставились до цієї всенародньої української справи формально, а не з любовію, повинно вказувати, що їх зобовязує постанова Св. Синоду від 3.IX 1924 р., а не політичне зібрання Почаївське, себ-то для духовенства в порядку церковної дисціпліни немає зараз перешкод до відправи Богослуження українською мовою, і відмова в такій відправі має свідчити тільки, що той, хто відмовляє, є в о р о г Українського Народу.

2. Непризнання митроп. Діонисієм Українського Церковного Комітету—виконавчого органу Українського Церковного З'їзду виявилося, перш усього, у відмові його приняти делегацію від Комітету, хоча 19 червня б. р. у Почаїві Митрополит умовився з заступником голови Комітету прийняти делегацію у Варшаві; потім архієрейського слова не було додержано і делєгацію ту, що перебувала у Варшаві 29, 30 червня і 1 липня, не було прийнято у митрополита Діонисія, при чому було заявлено врешті, що митрополит не визнає Церковного Комітету, виділеного З'їздом, і не бажає собі балакати з його представниками; міг-би балакати з українцями, тільки з иншими.

З прикристю Президія Церковного Комітету довідалась, що такі розмови м. Діонисія з иншими українцями дійсно мали місце 13, 14 і 15 липня, причому ніхто з учасників тих переговорів і досі не порахував своїм обовязком хоча-би поінформувати Церковний Комітет про зміст і характер тих бесід. Подібні переговори з невідповідальними чинниками при ігноруванні обраного на З'їзді представництва—явно скеровані до розбиття єдности українського громадянства в церковних справах. А через те Президія Церковного Комітету вже на порозі його діяльности змушена нагадати, що єдиним уповноваженим представництвом української православної громадської думки в Польщі є нині Виконавчий Церковний Комітет, обраний на З'їзді в Луцьку з представників усіх повітів. Ця згадка відноситься рівнож і до деяких органів української преси.

З огляду на тяжку й затяжну боротьбу, яку мусить український нарід вести проти обмосковлення своєї церкви, нагадуємо громадянству, що для успіху тої боротьби всі інструкції Церковного Комітету повинні виконуватися безоглядно в порядку національної дисціпліни. Жадні самочинні виступи, ані персональні нападки в пресі на окремих членів Церковного Комітету, котрі мали місце, надалі недопустимі, за виїмком, звичайно річевої критики праці Комітету, що має ціллю тільки добро загальної справи. Вимагаємо від громадянства безумовної єдности в боротьбі за рідню церкву. Тільки тоді Український Церковний Комітет зможе виконати доручені йому Народом завдання.

(—) *Др. А. Річинський*
Голова Комітету.
(—) *І. Бондарук*, Секретар.

їдальню, буфет, крамницю. Окрім того функціонують ще скілька студентських та приватних їдалень, де студенти можуть дістати обіди дешевше ніж в чеських їдальнях. Матеріяльну сторону доповнює ощадно-позичкове т-во „Єдність".

Окрім того біля Академії групується ще біля 30 ріжних товариств й організацій фахового та теріторіяльного характеру.

Протягом квітня та травня академію закінчило біля 80 осіб з титулом інжинера відповідного фаху.

Підводячи підсумок всій діяльности Академії за цих 5 років (1922-27) бачимо, що вона уявляє собою нині значний український культурно-національний осередок, який впливає значно на хід визвольної боротьби українського народу далеко поза межами Чехословаччини.

Приймаючи на увагу, що гуманна допомогова акція Ч. С. Р. мала в скорому часі значна зменшитись, керовники академії завдалегідь вживали ріжних заходів в справі обезпечення її існування.

Поміж цими заходами недавно трапилась подія, що матиме очевидно велике значіння для дальшого розвитку цеї високої школи. В звязку з пятиліттям академії п. міністр Др. Гірса закликав після Великодня представників Академії до себе й висловив їм свое задоволення з приводу успішного функціонування Академії, зазначивши одночасно, що турбуватися про її дальшу долю не приходиться, бо Уряд Ч. С. Р. буде й далі допомогати академії як морально так і матеріяльно. „Академія, сказав п. міністр, була, є й буде". Навіть наколи б українці мали вже свою державність, то й в такому році вони зацікавлені в тому, щоби мати постійну культурно-національну фортецю в Центральній Европі. Взагалі Академія буде існувати так довго, як бажатимуть цього самі українці. Як що вся дотеперішня допомогова акція Чехословаччини спричинилась тому, що Ч. С. Р. зробилася визначним центром української еміграції, то останній прояв представника чеської влади значно поширює рямці попередньої допомогової акції чехів, наслідком чого Чехословаччина стає в сучасних умовах видатним культурно-національним осередком вже не тільки для укр. еміграції, але й для всіх земель заселених укр. народом. Безперечно, що це значно сприятиме не тільки культурному піднесенню укр. народу, але й його зближенню господарському й культурному з чеським народом.

ПОМИЛКА АБО НЕ ПОРОЗУМІННЯ.

В комунікаті Укр. Церк. Комітету Ч 2 є між иншим такий уступ: „Жадні самочинні виступи, ані *персональні нападки в пресі на окремих членів Церковного Комітету, котрі мали місце, на далі недопустимі*, за виїмком звичайно, річевої критики праці Комітету"... і т. д.

Поняття „персональні нападки" є дуже розтяжиме, бо ними дуже часто заслонюються люде в справах засадничих. Думаємо, що вибір когось до Церковн Комітету не гарантує йому недоторкальности, а вже зовсім не може його крити у випадках, коли виявилось щось з його поступовання, що не лицює вибраному представникові народу. І коли допустима є критика праці Комітету (розуміємо тільки здорову критику, для добра справи), то тим більше допустима вона по адресі окремих членів Комітету, які по перше є все-ж таки люде, а по друге—є не тильки членами Церк. Комітету, а діяльність їх не засігди може бути похвальною. Коли-б одначе така критика була неправильною, то і даний член Комітету і сам Комітет має кожного часу вільні сторінки преси для спростовання неправди.

Рівночасно мусимо одмітити, що Комітет, стоючи перед фактом „нападок... котрі мали місце", мусів на це або сам зареагувати, або примусити даного члена Комітету дати свою відповідь, чого громадянство, на жаль, не бачило. А принятим є у світі, що неспростовані пресові відомости є правдиві і тут не вистарчить одної тільки заяви що це „надалі недопустиме". В громадянстві поневолі ціла справа падає під сумнів: або були „нападки" і їх не спростовано, отже вони є правдиві, і тоді Комітет мусить витягнути з цього консеквенції, або їх не було, а тоді нічого згадувати їх в комунікаті, до того в такій незручній формі.

Рахуємо, що в редакції згаданого уступу комунікату зайшло якесь непорозуміння і Церк. Комітет його направить, бо це зрештою колись і сам Комітет може поставити в незручне становище, особливо коли вже тепер „нападенний" член комітету не находить иншого способу для своєї оборони.

В обороні чести своїх!

На судовому процесі, який тепер іде в Варшаві і на якому судять генерала Жимєрського за надужиття (і крадіж) в армії, один із свідків, а саме—інж. Тулішковський, висловився про польського жовніра, як про мало культурного. Так і сказав: „жовнір польський є малокультурний"...

Член суду генерал Врублєвський став в обороні вартости польського жовніра. Він сказав: „наш жовнір — повновартісний, бо не меньше культурний, як французський, німецький і кожний инший на світі".

На це свідок Тулішковський, поправившись, одповів: маю якнайвище поняття про нашого жовніра. Сам похожу з Волині і знаю, що „русини", які звідти походять, дуже мало розвинені розумово і їх ото мав я на увазі"...

Після такого „вияснення" генерал Врублєвський замовк. Очевидно йому ходило про честь польського жовніра тільки польської народности; щож до оцінки такого ж жовніра иншої народности, з'осібна народности української, то він погодився з характеристикою свідка Тулішковського. Так виходить, коли прочитати справоздання з розправи над ген. Жимерським, як воно передано в „Кур'єрі Поранному" ч. 202.

Не будемо говорити, наскільки непослідовно з боку генер. Врублєвського було те, що він з такою ж енергією не вступився в обороні вартости і польського жовніра, що походить з Волині, як це він зробив, коли справа торкалася жовніра поляка; не будемо оцінювати цього інцідента також з боку етичного,—ми лише звернемо увагу пана генерала на характеристику, яку дав жовнірові української народности другий видатний польський генерал, б. прем'єр Річипосполитої Польської Сікорський в свому соймовому експозе в 1923 р. Там він „з радістю ствердив", що „польський жовнір зі східних кресів" є „охочий, п о н я т л и в и й і карний". Це твердження заперечує кожному противному твердженню, висказаному всякими особами „кресового походження", певними, що честь „русина" можно легко ображати, що за неї ніхто не вступиться навіть в армії.

Оборонець.

Комунікат.

Уладжуйте народні забави, фестини, вистави, руханкові вправи і т.п.

Користаючи з нагоди—подбають українські товариства й установи, а також поодинокі громадяне (ки) про улаштування народніх забав, фестинів, вистав, концертів, руханкових вправ і т. п. на свіжому повітрі (в ліску, на толоці, в городі, чи саді) з доходом на „Рідну Школу".

Таким чином найширшим українським масам дасться змогу провести час на милій забаві, а з другого боку придбається значний дохід для „Рідної Школи".

У Львові, дн 19 липня 1927.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ":

Марія Білецька вр. місто-голова.
Теодор Мартинець вр. за секретаря.

2—2

Короткі відомости зі світу.

— Наслідком землетрусу і виливу ріки в Китаю згинуло понад 10 тисяч людей.

— У Варшаві шайка злодіїв підкопувалась під державну друкарню, де друкуються гроші. Викопали вже льох на 25 метрів довгий, бракувало ще 2 метри, щоб дібратися до міліонів, а попали всі під ключ.

— У Франції заарештовано двох комуністичних послів за протидержавну діяльність.

— З нагоди національного свята 14 липня у Франції помилувано 491 злочинців.

— В Москві відбулась нарада головних чекістів (представників ДПУ) з цілого Союзу в справі боротьби з контреволюцією.

— 22-24 серпня відбудеться в Женеві 3-ій конгрес національних меншостей.

— Литовський премієр Вальдемарас, спростовуючи неправдиві чутки, сказав, що Литва погодиться з Польщею, коли Польща відступить Литві Вильно.

— В Румунії почалась сварка за владу. Вдова королева обурилась, що вона не входить до регенційної ради.

— Не дивлячись на Віденські події, Австрії вірять. Американці мають дати їй 160 мил. шілінгів кредиту.

— В Москві на обіді в клюбі Жиліна затроєно 250 комуністів, 6 чоловік померло.

— Підчас похоронів румунського короля Службу Божу служило 3-ох архиепископів, 12 епископів і кількасот священиків.

— Національне Зібрання у Відні відбулось спокійно, без бурі, яка заповідалась в звязка з крівавими днями.

— Стіхійні нещастя не вгавають. В Італії шаліли великі бурі і випали великі гради. По Австрії шаліли бурі з хмароломами. В Німеччині вздовж ріки Лаби повінь заляла 17.000 моргів засіяної землі. — Всюди були великі жертви в людях.

— В Югославії, Австрії й Чехословаччині відчуто легкі землетруси. Жерт нема.

У справу оновлення образів втручається влада. —

В звязку з справою оновлення образів, що як відомо набрало в останній час масового характеру, Волинський Воєвідський Урял, маючи на увазі, що оновлення образів стає вже джерелом всяких шахрайств, а одночасно створює атмосферу небажану як для поваги Православної Церкви, так і держави, звернувся до Волинської Духовної Консисторії в Кремянці в ультимативній формі з домаганням, щоби всі „оновлені" образи були негайно перенесені до одної з православних церков, де можна буде зробити відповідну фахову експертизу. Коли Волинська Духовна Консисторія домагання того не сповнить, то Воєвода унормує цю справу адміністраційним порядком.

В справі мандатів радних, обраних до магістратів.

Згідно вияснення Міністерства Внутрішніх Справ, радні, що будуть вибрані до магістрату: (бурмістр, заступ. бурмістра і лавник) тратять манлат радного. Крім того: член магістрату з хвилею втрати свого становища не вертає до міської ради, хочби з її складу був обраний.

Біржа на 5.VIII.: Доляр америк. 8·92, золото 5 руб.—23.30 зол

Ціни на збіжжа за пуд.: жито — 5·00, пшениця—6·50, ячмінь 4·00 овес—4·10, гречка—6·00., просо—9·00, ріпак—11·00, лянка—9·00, вика—4·50, хвасоля 6·00, горох—6·50 мак—20, картоплі—1·75, цибуля—10. зол. Ціни не сталі.

ПОШТОВА СКРИНЬКА.

Селянин, с. Жолобки Ваш допис дуже добрий, але те все, про що пишете і що роблять кремянецькі сельроби, кожному від ме з сельробівської преси. Повторювати це при освітленню праці кожного сельроба з'окрема вважаємо зайвим. Во вистарчить сказати, що Н. Годований є сельроб, а до того голова Окр. Комітету Сельроба, як кожний уявить собі його працю і то якраз так, як Ви це описуєте. Руйнують, бо на це-ж вони і є. Допису тому не надрукуємо. Не забувайте надалі нас.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Правління Державної Православної Семинарії в м. Кремянці повідомляє про слідуюче:

I. Вступні іспити до I-VII кл. Духовної Семинарії відбудуться **1-3 вересня б. р.**

II. З огляду на те, що шкільний 1926-27 рік в Кремянецькій Семинарії закінчиться в м. листопаді, осінні вступні іспити провадитимуться по курсу піврічного програму.

III. Учні Державних Гимназій, а також Віленської Семинарії можуть бути приняті до відповідних кляс Кремянецької Семинарії після іспиту тільки з тих предметів, що становлять особливість у програмі Кремянецької Семинар ї.

IV. Прохання про допущення кандидата до іспиту мусить бути подано з підписом родителя або опікуна і з додатком: а) метричного посвідчення про народження кандидата; б) лікарського посвідчення про стан здоровля і защіплення віспи; в) шкільного свідоцтва, як що кандидат учився у школі і г) двох фотографічних карток.

V. При Семинарії існує інтернат, організований поки на 60 чоловік, з місячною платою за утримання 45 зол. До інтернату, з огляду на брак місця, будуть приняті учні перших трьох клас. Що торкається старших, то вони можуть користатися в інтернаті столом теж за місячну плату 45 зол.

VI. Не приняті до інтернату учні можуть мешкати лише на тих приватних квартирах, господарям котрих від Правління Семинарії дозволено держати в себе учнів.

Прот. П. Табінський
Ректор Семинарії.

2—2

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ НЕСПОКІЙ

Польська й російська антибільшовицька преса повідомляє, що на Правобережу Рад. України останніми тижнями почав знов поширюватись сильний повстанчий рух проти більшовицької влади. Повстанські селянські загони, добре озброєні, появились в районі Винниці, Гайсина, Брацлава й Могилева на Поділлі. Повстанці нападають на радянські установи й на окремих комуністів, яких нищать безпощадно. Повідомляють з Київа, що й на Київщини почались повстання. Повстанчий рух в районі Звенигородки, Сквири й Таращі прийняв остільки серйозний характер, що прийшлось вислати спеціяльні військові частини для боротьби. В звязку з тим на Україні збільшено террор. Розстріляно без суду багато „підозрілих" українців.

Вибори до Гмінних Рад.

Ковельський повіт.

Гміна Датинь. Членів Гмінного Засідання 100, (99 українців і 1 поляк). Вибрано до ради 9 українців, 1 поляк.

Голоби. Членів Г. З. 100, (70 у. 28 п., 2 жидів). Вибрано 6 у., 4 п.

Городок Членів Г. З. 139, (103 у., 25 п, 10 ж., 1 росіянин). Вибрано 9 у., 3 п, 1 ж., 1 р.

Гірники. Членів Г. З. 99, (98 у., 1 п.) Вибрано 9 у., 1 п.

Кримно. Членів Г. З. 100, (99 у, 1 п.) Вибрано 10 у.

Любитів. Членів Г. З. 100, (87 у., 10 п, 3 німців) Вибрано 8 у, 2 п.

Несухоїже Членів Г. З. 100, (93 у., 1 п., 6 ж.). Вибрано 10 у.

Новий Двір. Членів Г. З. 100, (64 у., 10 п., 4 ж., 10 чехів, 12 н.). Вибрано 7 у., 1 п, 1 ч. 1 н.

Матіїв. Членів Г. З. 100, (81 у., 19 ж.). Вибрано 8 у., 2 ж.

Повурськ. Членів Г. З. 100, (87 у., 13 п.). Вибрано 7 у., 3 п.

Старі Кошари. Членів Г. З. 119, (107 у., 12 п.). Вибрано 10 у., 2 п.

Селище. Членів Г. З. 100, (93 у., 2 п., 5 ж). Вибрано 9 у., 1 ж.

Турійськ Членів Г. З. 120, (74 у., 31 п, 14 ж., 1 ч.): Вибрано 7 у., 4 п., 1 ж.

Велицьк. Членів Г. З. 119, (84 у., 25 п., 10 ж.). Вибрано 6 у., 5 п., 1 ж.

Заболоття. Членів Г. З. 100, (99 у, і п) Вибрано 10 у.

Луцький повіт.

Піддубці. Членів Г. З. 140. Вибрано 7 у., 4 п., 1 ч., 1 н., 1 р.

Уневажнення виборів.

Дубенський Староста уневажнив вибори в гмінах Теслугів, Дубно, Крупець, Воремель.

Володимирський староста уневажнив вибори до Міської Ради у Володимирі.

НОВИНКИ.

18 серпня суд над відповід. редактором „Укр Громади".

18 серпня ц. р. відбудуться перед окружним судом в Луцьку 2 розправи (6 з черги) проти нашого відповідального редактора С. Вишнівського за вміщення в ЧЧ 19 і 43 1926 р. „Громади" статей, що підпали конфіскаті. Оскаржується ред Вишнівського з арт. 154 ч II КК (зневаження й непошановання влади). Суд одмовив оскарженому в покликанню свідків і позбавив його таким чином всяких засобів оборони, мотивуючи це тим, що в справах „зневаження" влади „довуд правди ест недопущальний"..

Москалі протестують.

Як відомо т. зв. „Волынское Епархіяльное Собраніе", що відбулось в Почаїві 15-17 червня ц. р. ухвалило протест проти Українського Церковного З'їзду і протест цей в формі меморіялу делеґація цього „Собранія" доручила Міністерству Ісповідань. Міністерство протесту того до відома не прийняло. Делеґації москалів в Міністерстві одповіли, що Український З'їзд в Луцьку не мав для Уряду характеру православного церковного Зібрання, як про це мова в меморіялі, а був лише З'їздом скликаним організаціями поза-церковними в цілі обговорення ряду актуальних справ з церковного життя православного населення на Волині, які з огляду на негативне відношення до них церковної влади, допровадили до явищ і настроїв для тої-ж влади некорисних. На тому З'їзді дякуючи становищу державних влад, і президії З'їзду, котрі перешкодили всім намірам в тому напрямі невідповідальних учасників З'їзду, не ухвалено жадних резолюцій, що звертались би проти Голови Православної Церкви в Польщі. Таку відповідь дали в Міністерстві замотеличеним нашим „приятелям" з РНО, яка, звичайно, їм не дуже-то по носі.

Веселий кутик.

Другий чоловік.

— Іване, ти ж казав, що вип'єш одну чарку, а тягнеш вже другу.

— Дивно... коли вип'єш чарку—стаєш другим чоловіком.

— А хіба другому чоловікові не треба випити?..

——

Небезпечно.

Інструктор: Що то значить, що на освітлення коло кооперативи витрачено у вас 8 золотих, а ліхтар не горить і лямпи зовсім не має?..

Голова коопер.: Лямпа в мене в хаті горить. Небезпечно, бачте, її виставляти коло кооперативи. Вкрадуть...

——

Добра відповідь.

— Мамусю, чи можемо бавитися в тата й маму?

— Добре, тільки не кидайте в себе подушками.

СПИС

осіб, які ще не повернули підписних листів по збірці на Будову Народнього Дому в м. Кремянці.

Ч.	Імя та призвище	село	гміна	Ч. листа
1	Кавінський Павло	Будки	Почаївська	17
2	Зубкевич Петро	Будки	Почаївська	18
3	Зінкевич Іван	Левківці	Почаївської	24
4	Багнюк Дмитро	Куликів	Бережецької	45
5	Тибольчук Хома	Антонівці	Білокриницької	60
6	Цезарук Павло	Мал. Садочки	Шумської	104
7	Шувалів Михайло	Мал. Садочки	Шумської	105
8	Провозюк Дмитро	Васьківці	Шумської	106
9	Драпалюк Пилип	Вовківці	Дедеркальської	116
10	Українець Кость	Юськівці	Лановецької	120
11	Дячина Семен	Водаки	Вишневецької	124
12	Яцюк Захар (з с Бодак)	Котюржинці	Вишневецької	126
13	Соболевський Філарет	Залісці	Вишневецької	142
14	Процюк Тимофій	Вербовець	Вербовецької	175
15	Потопило Пилип	Вербовець	тієї-ж	176
16	Ярмошко Яків	Білозірка	Білозорецької	177
17	Петлюк Микола	Білозірка	тієї-ж	178
18	Левчук Харитон	Корначівка	Білозорецької	189
19	Шандрук Пилип	Борсуки	Борсуківської	195
20	Козак Віктор	Пищатинці	Борсуківської	208
21	Сиротюк Федір	Волиця	Лановецької	217
22	Ментух Сильвестр	Куськівці	Лановецької	218

Комітет по будові Народн. Дому в Кремянці просить вищеназваних осіб негайно повернути підписні листи. Тих, що знають вищеназваних Комітет просить допомогти йому, щоби листи були повернуті бодай без грошей, коли не було переведено по них збірки.

Голова Комітету *М. Черкавський.*

Видавець Сенатор М. Черкавський Drukarnia P. Richtera Łuck Відповід редактор С. Вишнівський.